

ІВАН БОБЕРСЬКИЙ У КАНАДІ У 1937 РОЦІ

Лях-Породько О.О.

Національний університет фізичного виховання і спорту України,

Україна, м. Київ, sportsokol@ukr.net

Анотація. Здійснено аналіз діяльності Івана Боберського у Канаді у 1937 році. З’ясовано причини приїзду Боберського до Канади. Виявлено особливості перебування Івана Миколайовича Боберського у Канаді цього року у часі останнього відвідування країни.

Ключові слова: Іван Боберський, Канада, діаспора.

Вступ. Іван Миколайович Боберський (1873–1947) – легендарний українець, педагог, громадський, військово-політичний і державний діяч, засновник українського тіловиховання, подвижник сокільського руху та Пласту, спортсмен, журналіст, редактор, видавець, перекладач, меценат, фотограф, архівіст, мовознавець. Тривалий час проживав та працював в еміграції (США, Канада, Югославія, нині Словенія) [1]. Зокрема у Канаді Боберський прожив понад десять років. Остаточо виїхавши з Канади у 1932 році, він все ж таки повернувся, на короткий час, до Канади у 1937 році.

Властиво постають питання чому, для чого, з якою метою Іван Боберський знову приїздить до Канади? На ці й інші актуальні питання ми даємо відповіді у нашому дослідженні.

Мета дослідження – проаналізувати та виявити особливості перебування Івана Боберського у Канаді у 1937 році.

Результати дослідження та їх обговорення. У квітні 1937 року часопис «Свобода» (США) у статті «Професор Боберський прибув до Вінніпегу» повідомляв про приїзд Івана Боберського: «Минулого тижня професор Іван Боберський приїхав до Канади у бізнесових і особистих справах. В Канаді шановний професор побуде тільки короткий час» [3, с.1].

З допису «Свободи» ми дізнаємось про те, що Іван Боберський: по-перше, прибув до Канади на короткий час; по-друге, він приїхав у бізнесових та особистих справах; по-третє, авторитет Боберського був беззаперечний.

Більш детально про приїзд Івана Боберського до Канади розповідає Михайло Марунчак у книзі «Студії до історії українців Канади» [2]. Ось як пролягав маршрут Івана Боберського до Канади. Восени 1936 року він виїхав з Любляни (тоді Югославія, нині Словенія). У дорозі Боберський відвідав Цюрих (Швейцарія) та Париж (Франція). Щодо відвідин Парижу, то тут слід зауважити, що Боберського зацікавила підготовка до Світової виставки, яка мала відбутись у 1937 році. Як відомо у програмі виставки заплановано було провести футбольний турнір, на який виявили бажання приїхати й українці. Однак як дізнаємось з подальших подій, політичні мінливості окремих країн та спортивних організацій завадили цьому. Напевно Іван Боберський відвідав Париж саме для того щоб довідатись про спортивні заходи під час виставки.

З Парижу Боберський помандрував до Гавру, звідки 12 лютого 1937 року й вирушив до Канади. Прибув Іван Боберський до Галіфаксу. Потім переїхав до Монреалю. Тут він затримався на певний час та відвідав декілька заходів (вечірка для молоді, конференція у справі еміграції). Боберський особисто зустрівся з чільними громадянами міста з о. Й. Жаном, о. А. Трухом, о. Н. Крижановським.

Відвідав Боберський також Оттаву, Торонто, Содбури. У цих містах він виступав з доповідями про українців в Європі. Розповідав про стан справ в Україні в цілому, й зокрема про тіловиховання та спорт.

Нарешті у березні Іван Боберський прибув до Вінніпегу. У цьому місті він прожив десять років. Тут була частина його життя. 13 березня Боберський звітував зі свого представництва у Європі. У виступі він зазначив, що з багатьох країн було чимало бажаючих українців їхати до Канади. Однак перешкодами стали фінансові труднощі та міграційні обмеження уряду країни.

Наступне засідання відбулося через три дні. На цьому зібранні

Боберський заохочував товариство Опіки над українськими поселенцями імені святого Рафаїла полагодити зв'язок з урядом Канади щодо дозволу прибуття до країни українців з різних куточків світу. Як приклад він наводив діяльність подібних товариств у Німеччині та Югославії.

У цій поїздці до Канади Іван Боберський приділив увагу існуванню Канадійської бібліотеки його ж імені. В основі фондів бібліотеки була потужна колекція яку він збирав упродовж десятків років. Ця ж колекція стала фундаментом заходів присвячених 50-річчю українського поселення у Канаді.

Шкода але з від'їздом Івана Боберського діяльність товариства Опіки над українськими поселенцями імені святого Рафаїла у Канаді загальмувала. Ба більше без Боберського товариство перестало існувати. Ось як про це писав Михайло Марунчак: «Товариство Опіки та його духовний батько проф. Іван Боберський займають в історії українців Канади одне з почесних місць на етапах цієї історії» [2, с.219].

Висновки. Останній приїзд Івана Боберського до Канади мав декілька цілей: по-перше, це бізнесові справи; по-друге, приватні справи, по-третє, справа зберігання колекції. У часі перебування Боберського у Канаді він відвідав декілька міст: Галіфакс, Монреаль, Оттава, Торонто, Содбури, Вінніпег. У кожному місті Іван Миколайович обов'язково проводив лекції, виступи, зібрання та різні зустрічі. Темами виступів була Україна та професійно-громадська діяльність Боберського.

Список джерел інформації:

1 Лях-Породько Олексій. До 150-річчя Івана Боберського: короткий огляд життя й праці в США та Канаді // Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту учнівської та студентської молоді // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції / За заг.ред.Огнистого А.В., Огнистої К.М. – Тернопіль: В-во СМТ «ТАЙП», 2023. – С. 117-123.

2 Марунчак Михайло. Студії до історії українців Канади. Т. V. 1980. 298 с.

3 Професор Боберський прибув до Вінніпегу. *Свобода*. 1937. Ч. 82. С. 1.